

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Moniky Javorové a soudců JUDr. Daniela Spratka, Ph.D. a JUDr. Miroslavy Honusové v právní věci žalobce **M. D.**, zastoupeného JUDr. Kamilem Andree, advokátem se sídlem Dolní náměstí 43, Olomouc, proti žalovanému **Státnímu úřadu inspekce práce** se sídlem Kolářská 451/13, Opava, o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 22.8.2013, č.j. 3104/1.30/13/14.3, ve věci správního deliktu,

t a k t o :

I. V řízení **se pokračuje**.

II. Rozhodnutí Státního úřadu inspekce práce ze dne 22.8.2013, č.j. 3104/1.30/13/14.3 **se z r u š u j e** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.

III. Žalovaný je povinen **zaplatit** žalobci na náhradě nákladů řízení částku 9.800,- Kč ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku, k rukám JUDr. Kamila Andree, advokáta se sídlem Dolní náměstí 43, Olomouc.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se podanou žalobou domáhal přezkoumání shora označeného rozhodnutí, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Oblastního inspektorátu práce pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj ze dne 25.6.2013 č.j. 11478/10.72-Ku/13/14.3, jímž byla žalobci uložena pokuta 250 000,- Kč za správní delikt dle § 140 odst. 1 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o zaměstnanosti).

Žalobce namítl v žalobě, že se nejednalo o závislou práci, zejména nebyl naplněn bod, že by se jednalo o práci za odměnu. Rovněž chyběla osobní či existenční závislost na zaměstnavateli. Jednalo se o kamarádskou výpomoc. Žalobce poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu (dále jen NSS) č.j. 4 Ads 177/2011-120 a dále namítl, že správní orgán 1.stupně nepostupuje stejně ve stejných věcech, když např. pod sp. zn. 088/2012 vyměřil za obdobný přestupek pokutu jen 10.000,- Kč. Dále žalobce namítal nepřiměřenou výši uložené pokuty.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí s tím, že žalobce byl v průběhu správního řízení nekonzistentní ve svých tvrzeních a sám de facto konstatoval, že se jednalo takřkajíc o práci na zkoušku, nikoli o výpomoc.

Řízení ve věci bylo přerušeno usnesením ze dne 9.9.2014, neboť u Ústavního soudu probíhalo řízení o návrhu na zrušení § 140 odst.4 písm. f) zákona o zaměstnanosti. Po rozhodnutí Ústavního soudu tato překážka odpadla a krajský soud tedy pokračoval v tomto řízení.

Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů - dále jen s.ř.s.) a dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí je nutno zrušit.

Z obsahu správních spisů soud zjistil, že dne 4.10.2012 proběhla kontrola na stavbě cyklostezky. Přítomný M. L. podle záznamu upravoval terén pro pokládku žlabu a sdělil, že zde pracuje ode dneška, nemá prozatím žádnou smlouvu, pokud by se to tu nějak rýsovalo, sjednali by ji. O penězích zatím nemluvili. Žalobce sdělil v den kontroly, že s panem L. sjednal před začátkem práce dohodu o provedení práce (odměna 30 Kč za metr pokládky, sjednáno do konce října), dohodu má doma. Žalobce doložil dohodu až 26.11.2012, avšak údaje v ní uvedené se lišily od údajů sdělených dříve žalobcem (odměna 75 Kč na hodinu, sjednána do 30.11.2012), ačkoli je dohoda datována 4.10.2012. Do protokolu dne 4.6.2013 uvedl žalobce další rozdílný údaj – dohodu s panem L. uzavíral sice 4.10.2012, ale až po kontrole, neboť pan L. si nebyl jistý, zda tu práci chce dělat, měl i jinou nabídku, smlouvu považovali za předčasnou. Správní orgán 1. stupně rozhodnutím ze dne 25.6.2013 uložil žalobci pokutu 250 000 Kč podle § 140 odst.4 písm. f) zákona o zaměstnanosti s tím, že žalobce umožnil M. L. výkon nelegální práce nejméně dne 4.10.2012 – výkon závislé práce spočívající v přípravných stavebních pracích pro položení odvodňovacích žlabů na stavbě cyklostezky.

Problematikou nelegální práce v souvislosti se správními delikty podle zákona o zaměstnanosti se NSS zabývá rozsáhle a dlouhodobě. V rozhodnutí ze dne 2.12.2014 č.j. 6 Ads 80/2013-41, které krajský soud považuje za velmi příléhavé na nyní posuzovanou věc, NSS mj. uvedl : *Nelegální práce je definována v § 5 písm. e)*

bod 1 zákona o zaměstnanosti tak, že jde o „výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah.“ ... Otázce, co je již nutno považovat za závislou práci z hlediska § 2 zákoníku práce (ve znění účinném od 1. ledna 2012) se Nejvyšší správní soud věnoval ve svém rozsudku ze dne 13. února 2014, č. j. 6 Ads 46/2013 - 35, kde dospěl k následujícímu závěru: „Společným rysem a jakýmsi leitmotivem všech znaků závislé práce vymezených (nově) v § 2 odst. 1 zákoníku práce, je osobní či hospodářská závislost zaměstnance na zaměstnavateli. Tyto znaky slouží k odlišení závislé práce od jiných ekonomických aktivit (zejména samostatného podnikání), ale také od aktivit jiného charakteru (zejména mezilidské výpomoci). Proto musí správní orgány při postihování nelegální práce v řízení obviněnému prokázat naplnění všech těchto znaků – zaměstnanec osobně a soustavně vykonává práci jménem zaměstnavatele a podle jeho pokynů, přičemž se vůči zaměstnavateli nachází v podřízeném vztahu. Odměna tedy sice přísně vzato nepředstavuje samostatný definiční znak závislé práce (jde o povinnost, která zaměstnavateli na základě výkonu práce vzniká), avšak pokud jedna osoba poskytne nebo přislíbí druhé za její činnost odměnu, jde o významnou skutečnost pro posouzení, zda mezi nimi existuje vztah nadřízenosti a podřízenosti vyplývající z hospodářské závislosti zaměstnance na zaměstnavateli.“ Ačkoliv Nejvyšší správní soud v dané věci řešil případ, který nakonec posoudil jako přátelskou výpomoc, dotkl se ve svých úvahách též tzv. práce na zkoušku: „Samozřejmě zaměstnanec může být ke vstupu do podřízeného vztahu vůči zaměstnavateli motivován i jinak – typicky příslibem uzavření pracovněprávního vztahu v budoucnu (tzv. „práce na zkoušku“ je jedním z klasických způsobů zastírání nelegální práce). I to může založit určitou formu osobní závislosti na zaměstnavateli a z toho vyplývající snahu vyhovět jeho pokynům. ... Inspekční kontrola zpravidla odhalí jen činnost prováděnou v době kontroly samotné; na její soustavnější charakter je možno usuzovat až z dalších skutečností zjištěných, například z výpovědi obviněného, z výsledku svědků či ze situace na místě (charakter činnosti, množství již provedené práce apod.). Na závadu nemusí být ani to, že se činnost dosud soustavnou stát nestihla (jedná se například teprve o první den práce „na zkoušku“), jestliže se takovou podle vůle stran následně stát měla (srov. k tomu Stádník, J., Kontrolní činnost inspekce práce v oblasti agenturního zaměstnávání a nelegální práce, Sborník příspěvků z mezinárodní vědecké konference Pracovní právo 2012 na téma Závislá práce a její podoby, Brno: Masarykova univerzita, 2012, 254 s.).“

Krajský soud neshledává žádný důvod, proč by se měl odchýlit od výše uvedených závěrů NSS. V daném případě je nutno především spolu s žalovaným poukázat na rozpory v žalobcových tvrzeních během správního řízení (a též na rozpor mezi tvrzeními ve správním řízení na straně jedné a v žalobě na straně druhé), kdy žalobce osciluje mezi tvrzeními o přátelské výpomoci a pracovněprávním vztahem na základě dohody o provedení práce. Věrohodnost předložené dohody o provedení práce je zpochybněna rozpornými tvrzeními žalobce ohledně jejího obsahu i okamžiku uzavření. Z vyjádření, získaného od samotného M. L. přímo v den kontroly lze podle názoru soudu uzavřít, že se jednalo s největší pravděpodobností o tzv. práci na zkoušku, která je však jedním ze způsobů zastírání nelegální práce, jak již bylo řečeno výše. Krajský soud tak s pomocí výše uvedeného judikátu NSS koriguje názor žalovaného co do mzdy a soustavnosti jako definičních znaků závislé práce, nicméně základ úvah správních orgánů v této věci považuje za správný. Pokud jde o žalobcem zmiňovaný rozsudek NSS č.j. 4 Ads 177/2011-120, ten nepovažuje za

případný pro tento případ, a to z několika důvodů: skutek tam probíraný se stal v roce 2009 (za jiné právní úpravy), jednalo se o zaměstnávání cizinců a navíc bylo rozhodnutí zrušeno pro nedostatky v procesu dokazování. Pokud jde o rozhodnutí správního orgánu 1. stupně, označené žalobcem jako „088/2012“, toto není soudu známo z jeho činnosti, žalobce jej nedoložil ani jej nenavrhoval k důkazu. Obecně lze říci, že v projednávané věci je předmětem přezkumu rozhodnutí o správním deliktu a nikoli o přestupku, takže také výsledné rozhodnutí může být odlišné.

Krajský soud však musel přistoupit ke zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného v důsledku nálezů Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 52/13, kterým byl zrušen § 140 odst. 4 písm. f) zákona o zaměstnanosti ve slovech „nejméně však ve výši 250 000 Kč“. Na základě tohoto nálezů by totiž připadalo v úvahu i uložení nižší pokuty než 250 000 Kč. Logicky však – protože k vydání citovaného nálezů Ústavního soudu došlo až v průběhu řízení před soudem – žalobou napadené správní rozhodnutí neobsahuje odůvodnění toho, proč byla zvolena pokuta ve výši 250 000 Kč, s výjimkou konstatování, že jde o pokutu na samé spodní hranici (tehdy platného) zákonného rozmezí. Nelze samozřejmě oprávněně tento nedostatek žalovanému správnímu orgánu vzhledem k okolnostem vytýkat. Zároveň však ale nemůže rozhodnutí z tohoto hlediska obstát. Naopak, důsledky zrušujícího nálezů Ústavního soudu je nutno uplatnit ve všech probíhajících řízeních před orgány veřejné moci bez ohledu na to, v jaké procesní fázi se nacházejí (srov. výše uvedený rozsudek NSS č.j. 6 Ads 80/2013-41). Bude tedy na správních orgánech, aby se znovu zabývaly stanovením výše pokuty s ohledem na konkrétní okolnosti dané věci.

Krajský soud proto zrušil napadené rozhodnutí žalovaného pro chybný úvahu o výši sankce a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto dle § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého procesně úspěšnému žalobci vzniklo vůči žalovanému právo na náhradu nákladů řízení. Žalobcovy náklady tvoří zaplacený soudní poplatek 3.000,- Kč a náklady právního zastoupení žalobce (2 úkony právní služby po 3.100,- Kč a 2x režijní paušál po 300,- Kč – převzetí věci, sepsání žaloby). Soud proto uložil žalovanému zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 9.800,- Kč, a to dle § 64 s.ř.s. ve spojení s § 149 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen o.s.ř.) k rukám advokáta, který ho v řízení zastupoval. Vzhledem k odlišné úpravě s.ř.s. a o.s.ř., týkající se nabytí právní moci rozhodnutí (srov. § 54 odst. 5 s.ř.s., § 159, § 160 odst. 1 o.s.ř.), uložil soud žalovanému povinnost zaplatit náhradu nákladů řízení ve lhůtě 30 dnů od právní moci rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku je **m o ž n o** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné soudní rozhodnutí, může oprávněně podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

V Ostravě dne 30. ledna 2015

JUDr. Monika Javorová
předsedkyně senátu